

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. No	11-51-533-00-28
Дата	26. 1. 02. 2025г.

До г-жа Анна Александрова – председател на Комисията
по конституционни и правни въпроси

51 kkpв@parliament.bg

СТАНОВИЩЕ на Фондация „ЗА СПОДЕЛЕНО
РОДИТЕЛСТВО по трите законопроекта за изменение
на Семейния кодекс 51-454-01-50-19-12-2024, 51-454-01-
54-20-12-2024 и 51-454-01-52-20-12-2024 и по
необходимостта от цялостна реформа на семейното
законодателство, условно наречена СПОДЕЛЕНО
РОДИТЕЛСТВО

от Фондация „За споделено родителство“, гр. София,
бул. „Околовръстен път“ 36, имейл:
info@zaspodelenoroditelstvo.bg

Реформата на семейното законодателство свързано с отношенията между децата и разделените им родители е социална необходимост.

В сегашното си състояние логиката на закона, с която се регулират отношенията между разделените родители е – ПОБЕДИТЕЛЯТ ВЗЕМА ВСИЧКО. Този от родителите който спечели съдебната битка, детето да живее при него – печели всичко, а другият родител се превръща в неделен посетител и донор на издръжка. Тази военна логика на закона вкарва родителите в безумна война, от която страдат всички, а най-много децата.

Решението е въвеждането на ясни правила, които да гарантират правото на личен и семеен живот и на тримата засегнати – детето, майката и бащата. Този резултат се постига лесно с въвеждането на презумпция за споделено родителство, предвиждащо равни права и отговорности за всеки от родителите и еднакво време за детето с всеки един от родителите му.

Споделеното родителство се утвърди само по естествен път като най-добрата форма на функциониране на разделената родителска двойка у нас и по света.

Положителните страни на споделеното родителство са многобройни и са установени

и доказани с многобройни научни изследвания¹.

Никои друг начин на функциониране на разделената родителска двойка освен споделеното родителство, не предлага по-добри гаранции за значимо присъствие в живота на детето на всеки един от двамата му родители. Сегашната правна уредба вкарва родителите в едно вредно състезание за повече време с детето и разделените родители са принудени да воюват един с друг, вместо да бъдат стимулирани да си сътрудничат.

Въпреки усилията на много ентусиасти за равенство между майките и бащите и изготвените няколко законопроекта за оборима презумпция за споделено родителство, все още такава законодателна промяна няма.

Тълкувателно решение №1/2016г. на ОСГК², за известно време забави засилващата се практика на районните съдии да постановяват споделено родителство, когато преценят, че е в най-добър интерес на детето. Това тълкувателно решение с отговора на двата поставени въпроса, висшата ни съдебна инстанция си противоречи, като хем потвърждава, че в българското семейно право споделеното родителство е норма (като стеснява силно случаите, в които съда може да замести съгласието на единия от родителите), хем говори, че родителските права можело да се „предоставят“ или „възложат“ на единия родител за упражняване (което внушава невярна представа, че предоставянето на родителски права на единия родител, лишава другия родител от родителските му права).

Текстът на чл.123 от СК³ изразява правната норма, която всъщност узаконява споделеното родителство като основна норма в българското право. Без да използва термина „споделено родителство“, чл.123 от СК дефинира правната същност на упражняването на родителските права и задължения. Тази разпоредба е впечатляващ пример за ясен и непротиворечив нормативен текст.

Според чл.123 от СК, родителските права и задължения се упражняват заедно и поотделно от родителите на детето. Когато се упражняват от единия родител, последния трябва да получи съгласието и на другия родител, защото родителските права се упражняват по общо съгласие на двамата родители. Съгласието трябва да е налично в момента на упражняването на родителското право, а ако не е – този от родителите, който е действал сам има задължение да уведоми другия родител, който може да одобри действието, а може и да възрази. При неразрешено разногласие помежду им, родителите могат да се обърнат към медиатор или към районния съд по настоящия адрес на детето, който решава спора след изслушване на родителите, а при необходимост - и на детето. Решението на съда може да се обжалва по общия ред.

Правото да се упражняват на родителските права може да се погаси със смъртта на

---

¹ LINDA NIELSEN - Department of Education, Wake Forest University, Winston-Salem, North Carolina, USA Shared Physical Custody: Summary of 40 Studies on Outcomes for Children, Journal of Divorce & Remarriage, 55:613–635, 2014

² ВКС <http://www.vks.bg/talkuvatelni-dela-osgk/vks-osgk-tdelo-2016-1-reshenie.pdf>

³ Семейен кодекс

Упражняване на родителските права и задължения

Чл. 123. (1) Родителските права и задължения се упражняват в интерес на детето от двамата родители заедно и поотделно. Когато родителят е действал сам, той е длъжен да уведоми другия родител.

(2) Упражняването на родителските права и задължения се извършва по общо съгласие на родителите. При разногласие те могат да се обърнат към медиатор или да предявят иск пред районния съд по настоящия адрес на детето, който решава спора след изслушване на родителите, а при необходимост - и на детето. Решението на съда може да се обжалва по общия ред.

родителя, с навършването на пълнолетие на детето или от съда в специално производство по ограничаване или лишаване на родителя от родителски права по 131 и 132 от СК, с участието на прокурор.

Във всеки един диспозитив на съдебно решение за уреждане на отношенията между разделени родители има текст „Съдът ... предоставя упражняването на родителските права на ...“.

Всъщност съдът, с този диспозитив не може да предостави родителските права на който и да е от родителите, защото този родител е титуляр на тези права по силата на закона.

По същата логика, подобен диспозитив, не може да има за последица ограничаване на, или лишаване от, родителски права на другия родител, защото този ефект може да се постигне само в едно специално производство по чл.131 или 132 от СК.

От друга страна законодателят задължава съда с нормите на чл.127 ал.2⁴ - да се произнесе относно упражняването на родителските права и на чл.59 ал.2⁵ - служебно да постанови на кого от тях се предоставя упражняването на родителските права.

Може ли съдът да изпълни възложените му задължения по чл.127 ал.2 и 59 ал.2 от СК - да реши въпроса за упражняването на родителските права, без да наруши нормата на чл.123 от СК?

Очевидно сме изправени пред неяснота на закона, и трябва да извършим тълкуване по реда на чл.46⁶ от Закона за нормативните актове (ЗНА), за да открием точния смисъл на закона, който най-много отговаря на други разпоредби, на целта на тълкувания акт и на основните начала на правото на Република България.

Смисълът на чл.127 ал.2 от СК (упражняването на родителските права) и 59 ал.2 от СК (на кого от родителите се предоставя упражняването на родителските права) трябва да отговаря на смисъла на чл.123 (родителските права се упражняват по общо съгласие на двамата родители) и на смисъла на чл.131 и чл.132 от СК (ограничаването и лишаването от родителски права да се прави в изключителни случаи).

Очевидният извод е, че каквото и да е казал законодателя с нормите на чл.127 ал.2 и чл.59 ал. от СК, волята му не може да се тълкува като възможност за съда да ограничава родителските права, защото същият законодател е предвидил много строг специален ред за

---

⁴ СК Чл. 127. (1) Когато родителите не живеят заедно, те могат да постигнат съгласие относно местоживеенето на детето, упражняването на родителските права, личните отношения с него и издръжката му. Те могат да поискат от районния съд по настоящия адрес на детето да утвърди споразумението им. Споразумението има сила на изпълнително основание по чл. 404, т. 1 от Гражданския процесуален кодекс. (2) Ако родителите не постигнат споразумение по ал. 1, спорът се решава от районния съд по настоящия адрес на детето, който се произнася относно местоживеенето на детето, **упражняването на родителските права**, личните отношения с детето и издръжката му съгласно чл. 59, 142, 143 и 144. Решението може да се обжалва по общия ред.

⁵ СК Чл. 59. (1) При развод съпрузите по общо съгласие решават въпросите относно отглеждането и възпитанието на ненавършилите пълнолетие деца от брака в техен интерес. Съдът утвърждава споразумението по реда на чл. 49, ал. 5. (2) Ако не се постигне споразумение по ал. 1, съдът служебно постановява при кого от родителите да живеят децата, **на кого от тях се предоставя упражняването на родителските права**, определя мерките относно упражняването на тези права, както и режима на личните отношения между децата и родителите и издръжката на децата.

⁶ ЗНА Чл. 46. (1) (Изм. - ДВ, бр. 46 от 2007 г.) Разпоредбите на нормативните актове се прилагат според точния им смисъл, а ако са неясни, се тълкуват в смисъла, който най-много отговаря на други разпоредби, на целта на тълкувания акт и на основните начала на правото на Република България.

постигането на този резултат. По тази причина законодателят с нормите на чл.127 ал.2 и чл.59 ал. не е възможно да е дал на съда власт да премахне общото съгласие на двамата родители за упражняване на родителските права.

По така изтъкнатите причини намираме за необосновано ТР №1/2016 на ОСГК на ВКС, в чийто диспозитив откриваме, че

1. *„Съдът може да разреши по реда на чл. 127а СК пътуването на ненавършило пълнолетие дете в чужбина без съгласието на единия родител само за пътувания в определен период от време и/или до определени държави, респ. държави, чийто кръг е определяем.*
2. *Разпоредбата на чл. 59, ал. 2 СК изключва възможността родителските права да бъдат предоставени за упражняване съвместно на двамата родители в случай, че не се постигне споразумение по упражняването им.“*

Както се вижда от самия диспозитив, в първата точка ВКС силно намалява възможностите за заместването на липсващото съгласие на единия родител за пътуване на детето в чужбина придружено от другия родител. Смисълът на тази рестрикция свидетелства за голямата правна тежест, която ВКС отдава на общото съгласие на двамата родители по въпросите на общата им родителска отговорност.

Същевременно в т.2 ВКС прави тълкуване *contra legem*, като твърди, че една единствена разпоредба на СК (чл.59 ал.2) изключва възможността родителските права да бъдат предоставени за упражняване съвместно на двамата родители, освен ако те самите постигнат споразумение помежду си за такова съвместно упражняване.

Прави впечатление специфичният начин на формулиране на тълкувателния въпрос: *„Изключва ли разпоредбата на чл. 59, ал. 2 СК възможността родителските права да бъдат предоставени за упражняване съвместно на двамата родители?“*. Имплицитно в начинът на формулиране на въпроса, необосновано ВКС внушава някакъв несъществуващ примат на нормата на чл.59 ал.2 над останалите норми на СК и на цялото българско законодателство. Такъв примат не съществува и въпросната разпоредба, дори да фигурираше в Конституцията, пак щеше да е обект на задълбочено тълкуване за съответствие с другите норми на българското и международното право. Рестриктивният начин, по който е зададен тълкувателният въпрос, създава натрапчиво усещане, че е търсен въпрос на вече желания отговор.

Логично е да се запитаме защо същият тълкувателен въпрос не бе зададен за чл.127 ал.2, където на районния съд се вменява задължение да се произнесе относно **местоживеенето на детето и упражняването на родителските права**, вместо за чл. 59 ал.2, където районният съд е длъжен да реши **при кого от родителите да живеят децата и на кого от тях се предоставя упражняването на родителските права**. Тази разлика в нормативния текст, за да не доведе до дискриминация на децата родени от родители в брак с деца родени от родители без брак, трябва да се тълкува в един и същ смисъл. Ако двата текста се прилагат всеки по отделно, това ще означава, съдът може да присъжда споделено родителство на родители без брак, но не и на родители с брак в процес на развод, а това е абсурдно. Според нас текстът на чл.127 ал.2 е много по-ясен и недвусмислен и следва да бъде предпочетен.

Изглежда, че самата идея за споделено родителство се възприема и преглъща много трудно. С даденото задължително тълкуване не се сложи край на набиращата скорост практика на районните съдилища да постановяват решения за споделено родителство, дори и такова да не е искано от родителите, а тя само бе забавена. Вече набира скорост нова съдебна практика, при която съдилищата постановяват споделено родителство, въпреки ТР

№1/2016г.⁷

Самото тълкувателно решение страда от тежко вътрешно противоречие в мотивите си. ВКС сам признава, че *„По правило титуляр на родителските права и задължения в пълния им обем и въз основа на собствен и независим титул от този на другия родител, е всеки един от двамата родители.“* ВКС признава, също че *„Законът изисква родителските права и задължения да се упражняват от родителите в интерес на детето (а не в свой собствен б.а.), да се осъществяват заедно и поотделно от родителите, и по общо съгласие на родителите.“* ВКС подчертава в мотивите, че *„В редица специални закони се изисква съвместно упражняване на родителските права, независимо от брачния статус на родителите, когато с тях се засягат особено важни за детето права и интереси (определяне на име, промяна в гражданството, издаване на паспорт и пътуване в чужбина, религиозното възпитание на детето, даване на съгласие за осиновяване).“*

И въпреки това ВКС решава, че *„поради липсата на съгласие и с цел защита интересите на децата, съдът следва да предпочете единия от родителите, на когото да възложи упражняването на родителските права“*. Не звучи убедително уточнението, което ВКС прави, че възлагането на непосредственото упражняване на родителските права се изразявало в *„непосредствената, ежедневна отговорност за отглеждането и възпитанието на децата.“*, защото каквото и да означава „възлагане“ на отговорност на единия родител, то със сигурност не означава отнемане на отговорност от другия.

Очевидно е двусмислието в чл. 59 ал.2 и чл. 127 ал.2 от СК, но то не може да се тълкува дискриминационно по отношение на децата на родители в брак и на родители без брак..

Академичната общност също както и ВКС признава, че родителски права не може да се отнемат с възлагане на правата само на единия родител, но необяснимо защо изследванията по темата спират с тази констатация⁸.

Всъщност истинският правен спор е по въпроса за местоживеенето на детето или по-точно при кой родител колко време ще живее детето, защото именно физическото пребиваване на детето при конкретния родител, му дава истински родителски права. За щастие необходимостта от практично работещо решение на въпроса за доброто функциониране на разделената родителска двойка кара практикуващите юристи да намират начини да заобикалят задължителното тълкуване на ВКС и въпреки, че „възлагат“ упражняването на родителските права на едного от родителите и определят местоживеенето при същия родител – разпределят времето на детето при всеки от

---

⁷ В този смисъл са:

- Решение № 87/21.03.2022г. по в.гр.д. № 11/2021г. на ОС-Перник;
- Определение (за привременни мерки) № 20268677/04.12.2020 по гр.д. № 34951/2020 на СРС 86-ти състав;
- Протоколно определение (за привременни мерки) от 29.10.2020 по гр.д. № 15912/2020 на СРС 117-ти състав;
- Протоколно определение (за привременни мерки) от 13.04.2022 по гр.д. №69706/2019 на СРС 89-ти състав и др.

⁸ Miglena Baldjieva. "Упражняване на родителските права и задължения след раздяла или развод – критичен преглед на теорията и съдебната практика". Научни трудове на Института за държавата и правото VII:180-193. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=105383>

родителите по равно или приблизително по равно.

Време е за намеса на законодателя, за да се улесни този естествен и благоприятен процес и да се приеме оборима презумпция за споделено родителство.

За пример може да ни служи скорошният законодателен опит на Гърция, която прие такъв закон (4800/2021) преди година на 21 май 2021.

Както и у нас причината за приемането на този закон в Гърция бяха протестите на много родители, недоволни от несправедливата досегашна уредба.

С чл.1510 и сл. на гръцкия Граждански кодекс е приета разпоредба подобна на чл.123 от българския СК – сиреч юридическото споделено родителство, което въвежда правилото на съвместното вземане на решения от двамата родители по въпроси засягащи правата на детето им.

По-важната законодателно иновация, която следва и ние да реципираме е въвеждането с чл.1520 на гръцкия граждански кодекс на физическото споделено родителство, с който се разпорежда долна граница от 1/3 от времето на детето, което то трябва да прикарва при всеки един от родителите си.

Много важен законодателен детайл е въвеждането с допълнение към чл.1518 на гръцкия граждански кодекс на задължение за всеки от родителите да поддържа и укрепва връзката на детето с другия му родител.

Предвидени са примери за оборване на презумпцията за споделено родителство, като случаи на домашно насилие, изрично съгласие на родителите и др.

Социалната необходимост от тази реформа е установено и в редица осъдителни решения на ЕСПЧ. Република България е задължена да приеме адекватни мерки за защита на правото на личен и семеен живот по чл.8 от ЕКПЧОС, произтичащи от осъдителните решения на ЕСПЧ:

1. Михайлова ср. България (Жалба № 35978/02) 12.01.2006;
2. Бевакуа и С. ср. България (Жалба № 71127/01) 12.06.2008;
3. Минчева ср. България (Жалба № 21558/03) 2.09.2010;
4. Любенова ср. България (Жалба № 13786/04) 18.10.2011;
5. Мейрелес ср. България (Жалба № 66203/10), 18.12.2012;
6. Анева и др. ср. България (Жалби №№ 66997/13, 77760/14 et 50240/15), 6.04.2017;
7. X и Y ср. България (Жалба № 23763/18) 6.02.2020;
8. Павлови ср. България (Жалба № 72059/16) 1.02.2022.

Според българската национална съдебна практика:

„Неосъзнаването от родителя на вредните последици за детето от родителското отчуждение, несъдействието или активното противопоставяне срещу мерките за преодоляване на този психологичен проблем и отсъствието на готовност за продължаване на работата за преодоляването му, са показателни за отсъствието на родителски и възпитателски качества у съответния родител. Съдът е длъжен да съобрази отсъствието на тези качества у единия или у двамата родители, за да определи съдържанието на мерките относно упражняването на родителските права, както и да определи при какви условия да се осъществяват личните отношения на детето с другия родител и в каква степен да бъдат разширени или ограничени.“ Решение № 142 от

06.10.2020 г. по гр. д. № 193 / 2020 г. на Върховен касационен съд, 3-то гр. отделение

„Родителското отчуждение накърнява в най-голяма степен интереса на детето и съдът е длъжен при определянето на режима на лични отношения да вземе адекватни (според състоянието на детето, степента на осъзнаване на проблема от двамата родители и готовността им да се включат в разрешаването му) мерки за преодоляването му. Затова в чл. 59, ал. 6, изр. 2 от СК законът, при наличието на данни за родителско отчуждение, задължава съда служебно да назначи експертиза и изслуша заключението на вещо лице – психолог.“ Решение № 142 от 06.10.2020 г. по гр. д. № 193 / 2020 г. на Върховен касационен съд, 3-то гр. отделение

„Съдът не може да определи адекватни мерки относно упражняването на родителските права и личните отношения на детето, без да съобрази необходимите мерки за преодоляване на родителското отчуждение, готовността на родителите да ги приложат и поведението им в хода на производството по делото, особено ако такива мерки са предприети в друго производство или са препоръчани от експерта и съдът ги намира полезни.“ Решение № 142 от 06.10.2020 г. по гр. д. № 193 / 2020 г. на Върховен касационен съд, 3-то гр. отделение

„В случаите, когато при преценка на ангажираните по делото доказателства, се констатира, че съществува реална опасност от настъпване на отчуждение между детето и единия от родителите, съдът следва да направи всичко, което е във възможностите му, за да го предотврати.“ Решение № 184 от 07.12.2020 г. по гр. д. № 4744 / 2019 г. на Върховен касационен съд, 3-то гр. отделение

„В съдебната практика многократно се приема , че родителското отчуждение накърнява в най-голяма степен интереса на детето и съдът е длъжен при произнасянето си, да вземе адекватни (според състоянието на детето, степента на осъзнаване на проблема от двамата родители и готовността им да се включат в разрешаването му) мерки за преодоляването му, във връзка с което той може и служебно /без искане на страните/ да се произнася.“ Решение № 184 от 07.12.2020 г. по гр. д. № 4744 / 2019 г. на Върховен касационен съд, 3-то гр. отделение

Най-адекватното средство за прекъсване на доказано започналия процес на родителско отчуждение на отчужденото дете към отчуждения родител, под манипулативното въздействие на родителя-отчуждител е определянето на местоживеенето на детето при отчуждения родител и забрана на отчуждителя по реда на ЗЗДН да доближава детето до преодоляване на проблема.

Непредприемането на тези мерки ще доведе до непоправими вреди за психическото развитие на детето.

Като подпомагаща мярка срещу родителското отчуждение и други прояви на нарушение на задължението на детето да уважава родителите си, предлагаме да се предвиди като санкция, възможността съда да спре за известно време до решаването на проблема на задължението за плащане на издръжка на демонстриралото неуважение дете. Тази мярка е подобна на института на недостойнството за наследяване в Закона за наследството.

Предлагаме да се ползва за основа реформата осъществена в съседна Гърция и въвеждането на споделено родителство.

Резюме на част от текста на гръцкия закон 4800/2021 (Държавен вестник 81/A/21-5-2021)

В член 56 от Гражданския кодекс (А.К., Указ 456/1984, А' 164) се добавят трета и четвърта алинея и членът гласи следното:

"Член 56

Местоживеенето на малолетно или непълнолетно лице, за което се полагат родителски грижи, е местоживеенето на родителите му или местоживеенето само на родителя, който упражнява родителските права. Ако и двамата родители упражняват родителските права и нямат едно и също местожителство, местожителството на непълнолетното лице се определя от родителя, при когото то живее.

Връчването на документи, отнасящи се до детето, се извършва по местоживеене на родителя, при когото живее детето, или на третото лице, което упражнява родителските права. Родителят, при когото пребивава детето, незабавно информира другия родител за връчването и съдържанието на документите, свързани с детето.

Непълнолетно лице, което е под настойничество или което подлежи на пълна правна помощ, има местожителство на своя настойник или попечител."

Член 1511 от Гражданския кодекс (А.К., Указ 456/1984, А' 164) се заменя със следното:

"Член 1511

Упражняване - предоставяне на родителските права в най-добрия интерес на детето

1. Всяко решение на родителите относно упражняването на родителските права трябва да бъде в най-добрия интерес на детето.

2. Най-добрият интерес на детето, който се защитава по-специално от ефективното участие на двамата родители в неговото възпитание и грижи, както и от предотвратяването на прекъсване на връзката му с някой от тях, трябва да бъде цел на решението на съда, когато той взема решение за предоставяне на родителските права или за начина, по който те трябва да бъдат упражнявани. В решението си съдът взема предвид параметри като способността и намерението на всеки от родителите да зачита правата на другия, поведението на всеки от родителите през предходния период и спазването от негова страна на законовите му задължения, съдебни решения, постановления на прокуратурата и предишни споразумения, сключени с другия родител относно детето.

3. Решението на съда трябва също така да зачита равенството между родителите и не трябва да дискриминира, по-специално на основание пол, сексуална ориентация, раса, език, религия, политически или други убеждения, националност, етнически или социален произход или имуществено.

4. В зависимост от зрелостта на детето, неговото мнение се търси и взема предвид преди вземането на решение относно родителската отговорност и неговите интереси."

Член 6

В случай на несъгласие - Замяна на член 1512 от КК.

Член 1512 от Гражданския кодекс (А.К., Указ 456/1984, А' 164) се заменя със следното: "Член 1512

В случай на несъгласие

*Когато упражняват **родителска отговорност**, родителите полагат усилия да намерят взаимно приемливи решения. Ако те не са съгласни, съдът взема решение."*

Член 7

Съвместно упражняване на родителската отговорност - изменение на член 1510 от ГК -

Замяна на заглавието и член 1513 от НК.

*1. В първия параграф на член 1510 от Гражданския кодекс (ГК, Указ 456/1984, А' 164) след думите "съвместно" се добавят думите "и по равно" и параграфът се формулира, както следва: "**Грижата за малолетното дете е задължение и право на родителите (родителска грижа), които я упражняват съвместно и поравно.**"*

2. Заглавието и член 1513 от Гражданския кодекс (ГК, Указ 456/1984, А' 164) се заменят, както следва:

"Член 1513

Развод или унищожаване на брака - раздяла на съпрузите

*В случай на развод или унищожаване на брака, или прекратяване или унищожаване на споразумението за съвместно съжителство, или прекратяване на съвместното съжителство на съпрузите или страните по споразумението за съвместно съжителство, и ако и двамата родители са живи, те продължават да упражняват **родителските права** съвместно и поравно. Родителят, при когото пребивава детето, прави опити за действията, предвидени в член 1516, първа алинея, след като предварително информира другия родител."*

Член 8

Дерогация от съвместното упражняване на родителската отговорност - Замяна на заглавието и член 1514 от СК.

Заглавието и член 1514 от Гражданския кодекс (А.К., Указ 456/1984, А' 164) се заменят, както следва:

"Член 1514

Дерогация от съвместното упражняване на родителската отговорност

*1. Чрез дерогация от член 1513 родителите могат с документ със заверена дата да уредят по друг начин разпределението на **родителската отговорност**, по-специално като възложат упражняването на **родителската отговорност** на един от тях и като определят мястото на пребиваване на детето, родителя, при когото то ще живее, и начина на общуване между детето и другия родител. Горепосоченият документ е валиден за срок от най-малко две (2) години и се подновява автоматично, освен ако един от двамата родители не декларира писмено пред другия родител преди изтичането на договорения срок, че не желае той да бъде подновен.*

*2. Ако съвместното упражняване на **родителската отговорност** не е възможно поради разногласия между родителите, и по-специално ако единият родител е безразличен или не сътрудничи в това, или не спазва съществуващо споразумение относно упражняването или начина на упражняване на **родителската отговорност**, или ако това споразумение противоречи на висшите интереси на детето, или ако **родителската отговорност** се упражнява в противоречие с висшите интереси на детето,*

всеки от родителите има право да прибягне до **медиация**, освен в случаите на домашно насилие, както е предвидено в закона. Ако те не са съгласни, съдът взема решение.

3. В зависимост от случая съдът може да:

(а) да разпредели упражняването на **родителската отговорност между родителите**, да **определи начина на нейното упражняване по частни въпроси** или да **повери упражняването на родителската отговорност на един от родителите или на трето лице**,

(б) да **разпреди извършването на експертиза или друга подходяща мярка**,

(в) **разпорежда медиация или възобновяване на прекратената медиация, като едновременно с това назначава медиатор.**

При вземането на решението си **съдът взема предвид предишните връзки на детето с неговите родители, братя и сестри, както и всички споразумения, сключени от родителите на детето относно упражняването на родителските права.**"

Член 1520 от Гражданския кодекс (А.К., Указ 456/1984, А' 164) се заменя със следното:

"Член 1520

Лични отношения

Родителят, с когото детето не живее, има право и задължение да общува с детето по възможно най-широк начин, включително както с физическо присъствие и преки контакти с детето, така и пребиваване на детето в неговия дом. Родителят, при когото пребивава детето, улеснява и насърчава редовната комуникация между детето и другия родител. Времето за физически контакт на детето с родителя, с когото то не живее, е поне една трета (1/3) от общото време, освен ако този родител не поиска по-кратко време за контакт или ако не се изисква по-кратко или по-дълго време за контакт по причини, свързани с условията на живот или с висшите интереси на детето, при условие че във всеки случай не се нарушава ежедневието на детето. Изключването или ограничаването на контактите е възможно само по изключително сериозни причини, по-специално когато родителят, при когото детето не живее, се счита за неспособен да упражнява правото на контакт. За да установи непригодността на родителя, съдът може да разпреди всякакви подходящи средства, сред изготвянето на подробен доклад от социални работници, психиатри или психолози.

Родителите нямат право да забраняват на детето да общува с възрастните си възходящи, братя и сестри, освен по основателна причина. Родителите нямат право да възпрепятстват общуването между детето и трети лица, с които детето е установило социални и емоционални отношения от семеен характер, при условие че това общуване е във висш интерес на детето.

Въпросите, свързани с общуването, се решават по-специално чрез писмено споразумение между родителите или от съда. В такъв случай се прилагат разпоредбите на ал. 4 от член 1511. Когато има случай на неправилно или неправомерно упражняване на правото на общуване, другият родител или някой от родителите, в случай на общуване с трето лице, може да поиска от съда да промени общуването."

В заключение, Фондация „За Споделено родителство“ предлага трите законопроекта да бъдат подкрепени на първо четене, а за второ четене да се прецизира текст съобразно изложените мотиви.

С уважение:

/Слави Несторов – изп. Директор/

Приемна НС

From: Info - Za Spodeleno Roditelstvo <info@zaspodelenoroditelstvo.bg>
Sent: 26 февруари 2025 г. 11:03
To: Приемна НС
Subject: Представяне на становище от Фондация „За споделено родителство“
Attachments: Становище на Фондация За сподееено Родителство по трите законопроекта.docx

Уважаема Анна Александрова,
Във връзка с предстоящите обсъждания по измененията в Семейния кодекс и свързаните законодателни промени,
Фондация „За споделено родителство“ има честта да представи своето официално становище.
Прилагаме становището в приложен файл, като вярваме, че то ще допринесе за обективен и задълбочен диалог относно необходимостта от законодателни промени в подкрепа на споделеното родителство и мерките срещу родителското отчуждение.
Оставаме на разположение за допълнителни въпроси и коментари, както и за участие в дискусиите по темата.

С уважение,

Ивана Точева

Маркетинг мениджър

Фондация „За споделено родителство“

www.zaspodelenoroditelstvo.bg

36, Okolovrasten pat, Pearl Park Business Center | 1415 Sofia, Bulgaria

Няма вируси www.avast.com